

АРХІВНА СПРАВА: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

УДК 930.25(477)

Марина Ковтун

**ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБЕРЕЖЕНОСТІ ДОКУМЕНТІВ
НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «АРХІВИ УКРАЇНИ»**

У статті здійснено аналіз публікацій з питань забезпечення збереженості документів на сторінках науково-практичного журналу «Архіви України». Ретроспективний підхід до розгляду цих публікацій дозволив автору висвітлити проблему і поставити ряд актуальних питань, що потребують подальшого вирішення.

Ключові слова: забезпечення збереженості документів, страховий фонд документів, архівні установи, журнал «Архіви України».

Провідним періодичним виданням архівної галузі України є часопис «Архіви України»¹ (далі – «АУ»), незмінним видавцем якого є центральний орган управління архівною справою в Україні (Головне архівне управління при Кабінеті Міністрів України, Державний комітет архівів України, з грудня 2010 р. – Державна архівна служба України). Тематичний спектр журналу досить різноманітний. На його шпальтах представлені тексти офіційних документів, опубліковані статті з питань законодавчої та нормативно-правової бази діяльності архівів, дослідження про архівну науку та освіту, історію архівної справи в Україні, огляди архівних джерел, архівної україніки.

Зацікавленість науковців та архівістів-практиків у вивченні однієї з найважливіших і найактуальніших у діяльності архівних установ проблеми забезпечення збереженості архівних документів, яка полягає у створенні й дотриманні оптимальних умов і режимів зберігання документів, організації заходів щодо зберігання документів з метою підтримання у часі фізико-хімічних характеристик їхніх носіїв і інформації, запобіганні втратам документів, спонукала редакцію журналу «АУ» друкувати статті з цієї проблематики.

Метою дослідження є виявлення публікацій з питань забезпечення збереженості архівних документів на сторінках журналу «АУ», визначення їх проблематики, встановлення внеску часопису у висвітлення проблем забезпечення збереженості архівних документів.

Публікації, що стосуються проблем забезпечення збереженості архівних документів, подані в журналі «АУ», можна умовно поділити на декілька тематичних блоків: нормативно-правові акти; висвітлення практичного досвіду зберігання архівних документів; зарубіжний дос-

від із цієї проблематики; публікації, присвячені висвітленню роботи науково-практичних конференцій, семінарів, шкіл і нарад, де безпосередньо розглядалися проблеми забезпечення збереженості архівних документів.

Питання забезпечення збереженості документів порушувалися як у статтях, так і в повідомленнях, які вміщувалися здебільшого в рубриках «Інформація та хроніка» («Інформація і рецензії»), «Подія», в повідомленнях про організацію і проведення різноманітних нарад, семінарів, практикумів тощо.

Починаючи з 1950-х рр., найчисельнішу групу в журналі становлять публікації, що широко висвітлюють практичний досвід із конкретних напрямів і видів робіт із забезпечення збереженості документів. Такі публікації мають важливе практичне значення, часто є цінним посібником у повсякденній роботі зберігачів фондів, завідувачів архівосховищ, усіх, хто причетний до роботи з документами.

Хронологічно першою такою публікацією була стаття А. Ярошенка, в якій автор подав перелік основних заходів, здійснених у післявоєнний час державними архівами Української РСР із забезпечення збереженості архівних документів, посилаючись на накази з питань роботи архівних органів міністра внутрішніх справ СРСР².

Найважливішою у справі забезпечення збереженості документів є організована належним чином робота архівістів у архівосховищах. Досвід організації зберігання різноманітних документів часто висвітлювався в «АУ».

Важливе практичне значення мала публікація в «АУ» серії статей із досвіду роботи зберігачів фондів, здійснена в різні роки. У працях зберігачів

фондів центральних державних архівів України та державних архівів областей Г. Папакіна, Л. Шуміліної, Т. Лютої, Н. Рябіної, Т. Тюріної, Л. Минасвої, Я. Сеника та інших авторів детально висвітлено питання організації роботи зберігачів фондів, описується комплекс робіт, які необхідно виконувати у справі здійснення контролю за температурно-вологісним режимом у архівосховищах, видавання документів із сховищ, картонування справ, перевірки їх наявності й фізичного стану, виявлення цінних документів і організації оптимальних умов для їх зберігання, ведення необхідної облікової документації, покажчиків, картотек, проведення санітарно-профілактичних заходів тощо³.

В «АУ» опубліковано низку статей, в яких подано практичні поради щодо регулювання температурно-вологісного режиму в сховищах, здійснення профілактичних заходів у боротьбі з біологічними шкідниками, проведення дезинсекції, дезинфекції, знепилення документів⁴. Так, у розвідці Р. Сліпенького особливий акцент зроблено на способах боротьби із шкідниками, найрезультативнішим із яких автор вважав дезинфекцію документів у формаліновій дезкамері⁵. Про необхідність використання ефективніших засобів дезинфекції і дезинсекції документів із застосуванням електрики, розширення площ архівосховищ із метою кращого і компактного зберігання документів наголосила В. Чунтулова⁶.

Цінні практичні рекомендації щодо організації перевірки наявності та вивчення фізичного стану документів, впровадження картотечного пофондового обліку відомостей про фізичний стан документів викладено в опублікованих у 1950–1970-х рр. статтях Г. Неклеси, М. Грушевської, І. Бондаренко⁷.

У період найінтенсивнішого здійснення картонування, що припав на 1970-ті рр., редакція «АУ» опублікувала розвідки, в яких містилися практичні рекомендації. Так, у повідомленні колишнього працівника Центральної реставраційної майстерні Й. Панчика йшлося про конструкції стелажів, уніфіковані розміри картонажів, давалися рекомендації щодо їх виготовлення та застосування⁸.

Із питання оптимізації умов зберігання шляхом реконструкції стелажного обладнання, впровадження науково обґрунтованих схем розміщення документів цікавий досвід роботи державних архівів Чернівецької та Львівської областей викладено у публікаціях, підготовлених працівниками цих архівів Д. Скуратовим і Л. Грабко⁹.

Заслужують на увагу публікації Р. Шевчука та Я. Сеника, в яких висвітлено досвід ЦДІА УРСР

у м. Львові щодо впровадження оригінального способу вертикального зберігання документів у спеціальних картонажах¹⁰. У статті І. Субботіної докладно розглянуто комплекс заходів і робіт, що забезпечують повну збереженість документів під час переміщення і організації зберігання документів у архівосховищах нового приміщення Кримського облдержархіву¹¹.

В «АУ» знаходять місце й публікації з досвіду застосування таких форм поліпшення фізичного стану та збереження архівних документів як їх ремонт, реставрація і опрацювання. Практичну сторону роботи з цих питань викладено у повідомленнях, підготовлених працівниками Центральної реставраційної майстерні Р. Боднар, В. Єліашевичем, Й. Панчиком, Е. Петренко, співробітниками ЦДІА УРСР у м. Львові Я. Сеником і Д. Шевчук. У них подано рекомендації щодо організації праці, консультації з методики здійснення окремих операцій, наводилися рецепти клеїв та розчинів, йшлося про особливості реставрації документів на пергаменті, різноманітних картографічних матеріалів, технологію консервації основи документів методом ламінації¹².

Рекомендації щодо уникнення низки серйозних недоліків при реставраційних роботах подано у статті Й. Панчика¹³. Зокрема, автор констатував, що при дезинфекції чи дезинсекції документів дезрозчинами необхідно, передусім, перевірити їхню дію на документ; беручи для реставрації борошняний клей, до складу його необхідно додавати антисептик пентахлорфенолят натрію або оксидифеніл; при реставрації матеріалів розчинами необхідно наносити їх на документ лише в певній достатній мірі; покривати документи конденсаторним папером потрібно лише при необхідності (послабленій основі); щоб позбутися зморщок паперу на відреставрованих документах, необхідно старанно розтягувати його при реставрації, а відреставровані матеріали витримати під пресом¹⁴.

Одним із аспектів забезпечення збереженості пошкоджених документів є їх фотореставрація, тобто фотокопіювання з метою посилення контрасту згасаючих текстів. Досвід відновлення згасаючих текстів висвітлено у статтях Й. Панчика, В. Єліашевича, Р. Боднар. У них докладно викладено методику проведення фотореставрації, запропоновано конкретні практичні рекомендації щодо підготовки й застосування фотографічного обладнання й матеріалів¹⁵.

Важливим напрямом забезпечення збереженості документів, що гарантує збереження документної інформації при втраті або пошкодженні

оригіналів, є мікрофільмування унікальних документів. На ці документи створюється страховий фонд та фонд користування, що забезпечує виключення оригіналів із процесу використання їх дослідниками. Серед низки статей з досвіду цієї роботи необхідно відзначити публікації М. Бумбужеєва, Ф. Спиридонова, В. Єліашевича, Й. Панчика, Я. Сеника, Н. Єрмакової, Л. Буртової, що були покликані викласти й довести інформацію про організацію технологічного процесу мікрофільмування від зйомки документів до підготовки мікрофільму на державне зберігання, нормативні вимоги і методику проведення контролю технічного стану мікрофільмів, способи визначення дефектів оброблення плівки, рекомендації щодо застосування мікрофільмуючого обладнання¹⁶.

У повідомленні В. Єліашевича вперше у практиці архівних установ України на основі аналізу досвіду роботи державних архівів із мікрофільмування, стану технічного оснащення лабораторій наголошено на необхідності створення зональних лабораторій з оброблення мікрофільмів, а також подано конкретні рекомендації щодо їх завдань і функцій¹⁷.

Про багаторічний досвід діяльності зональних лабораторій, освоєння нового способу створення страхового фонду на мікрофішах йшлося у повідомленні С. Рижавської. Тут також проаналізовано причини недоліків у діяльності лабораторій, вказано на шляхи підвищення якості мікрофільмів, необхідність модернізації наявного технічного обладнання, розширення прав і функціональних обов'язків лабораторій, впровадження нових нормативно-методичних розробок і галузевих стандартів¹⁸.

Актуальними проблемами, що пов'язані з мікрофільмуванням у архівах, поділилися на сторінках «АУ» Ф. Спиридонов та Н. Єрмакова¹⁹. Вони вказали на застарілість наявної апаратури в лабораторії, що неспроможна забезпечити належний рівень виконання таких видів робіт, як відновлення згасаючих текстів фотоспособом; про невідповідність виготовлених мікрофільмів та мікрофіш встановленим вимогам; використання значного обсягу цінних справ через відсутність якісного фонду користування мікрофільмами документів багатьох фондів. Й. Панчик, розповідаючи у своїй статті про перевіряння технічного стану, оформлення і зберігання мікрофільмів, зазначив про необхідність їхнього зберігання у спеціально обладнаних сховищах або у звичайних приміщеннях архівів при відносній вологості повітря в ме-

жах 40–60% при температурі до 20°C, про неприпустимість зберігання мікрофільмів на триацетатній основі разом з нітроплівкою, а також зробив акцент на необхідності звернути увагу на виробництво, перевіряння і збереження позитивів мікрофільмів, що сприятиме поліпшенню їхнього використання²⁰. Досвідом роботи з контролю та обліку технічного стану мікрофільмів страхового фонду поділилася завідувачка лабораторією Державного архіву Черкаської області Л. Буртова²¹. Вона вказала на необхідність створення робочої картотеки контролю технічного стану мікрофільмів страхового фонду, яка дасть можливість оперативно проаналізувати загальний стан організації роботи зі страховими копіями документів на паперовій основі, з'ясувати дати виготовлення і реставрації страхових копій, вести облік фондів та справ, які необхідно перемікрофільмувати, та стане корисною при складанні планів реставраційно-профілактичної обробки плівки.

Говорячи про створення страхового фонду на архівні документи, не можна залишити поза увагою документи на нетрадиційних носіях. Редакція журналу вмістила низку статей, в яких розкрито особливості приймання до архівосховищ і організації зберігання аудіовізуальних документів, порядок підготовки і видавання їх для копіювання, досвід зберігання документів та забезпечення доступу до них, впровадження технічних засобів. Це праці А. Шелест, В. Данилюка, О. Коваленка, Г. Пшеничного, Т. Ємельянової²².

Для розв'язання завдання створення оптимальних умов зберігання документів важливе значення має зміцнення матеріально-технічної бази державних архівів. В «АУ» висвітлено певний досвід реконструкції і будівництва приміщень державних архівів, обладнання їх сучасними стелажми, впровадження технічних засобів і апаратури²³. У статтях І. Кокодзєя, О. Арнаут та С. Шевченко розглянуто технологію застосування в архівах систем протипожежної автоматики, систем захисту і хімічного пожежогасіння²⁴.

Одне з провідних місць серед публікацій видання у 1960–1980-ті рр. посідають статті, що висвітлюють досвід роботи державних районних і міських архівів. Деякі з них, підготовлені завідувачами цих архівів, безпосередньо присвячені досвіду зберігання документів, поліпшенню їхнього фізичного стану²⁵.

Таким чином, у публікаціях про практичний досвід із забезпечення збереженості документів на сторінках «АУ» знайшли відображення як досягнення, так і не вирішені питання та недоліки,

пропонувалися шляхи їх якнайшвидшого усунення, що значно підвищує їхню практичну значущість.

Розглядаючи проблему забезпечення збереженості документів НАФ на сучасному етапі розвитку архівної справи, необхідно відзначити роль держави, яка робить певні кроки для покращення ситуації. Це підтверджують розпорядження Президента України про заходи щодо розвитку архівної справи в Україні з метою забезпечення збереження Національного архівного фонду (далі – НАФ) та розвитку архівної справи в Україні, прийняття відповідних державних програм, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України про затвердження різноманітних програм із збереження архівних фондів, які були опубліковані в журналі²⁶. Серед головних завдань таких програм, постанов і розпоряджень – створення належних умов для зберігання, примноження та використання НАФ України, сприяння інтеграції архівної справи нашої держави в європейське та світове співтовариство, зміцнення матеріально-технічної бази архівних установ для забезпечення умов гарантованого збереження документів НАФ.

З метою якнайшвидшого впровадження у практику результатів науково-дослідних робіт, методичних розробок, які мають важливе галузеве і міжгалузеве значення, «АУ» публікують деякі з них і, таким чином, оперативно доводять корисні практичні поради до працівників державних і відомчих архівів. Серед них: розділ «Забезпечення схоронності документів Державного архівного фонду СРСР» «Основних правил роботи державних архівів СРСР» (М., 1984), «Інструкція по дезинфекции архивных документов на бумажных носителях методом полистной обработки» (М., 1985), рекомендації ВНДЦДАС і Головархіву СРСР щодо застосування нових матеріалів для палітурних робіт у зв'язку із зменшенням випуску традиційних палітурних матеріалів на тканинній основі, Закон України «Про Національний архівний фонд і архівні установи» (К., 1993), «Інструкція про порядок призупинення діяльності архівних установ, які не забезпечують схоронність документів Національного архівного фонду або порушують вимоги щодо їх державної реєстрації» (К., 1997), галузевий стандарт України «Документи з паперовими носіями. Правила зберігання Національного архівного фонду. Технічні вимоги» (К., 2001), Закон України «Про внесення змін до Закону України Про Національний архівний фонд і архівні установи» (К., 2001)²⁷.

На сторінках «АУ» відображено також досвід роботи із зберігання архівних документів у зарубіжних країнах та республіках СРСР, забезпечення їхньої збереженості²⁸. Деякі питання покращення умов зберігання документів порушувалися у статтях начальників головних архівних управлінь Росії, Білорусі, Казахстану, Грузії, Узбекистану, Латвії, Вірменії²⁹.

Проблеми забезпечення збереженості архівних документів систематично розглядалися на науково-практичних конференціях, семінарах та нарадах, результати роботи яких публікувались в «АУ»³⁰. Висвітлення цих питань збагачує архівістів глибшим розумінням теоретичних аспектів і нових методик реставраційно-консерваційних робіт, дає можливість розвинути практичні навички, обмінятися думками з актуальних питань реставрації й консервації документів, інших проблем роботи лабораторій, їх статусу, матеріально-технічного забезпечення тощо.

На сторінках «АУ» висвітлено також результати громадського огляду стану збереження документів НАФ у державних архівах України, що проводився Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України у 1995–1997 рр. Основними його завданнями було всебічне вивчення фактичного стану збереженості документів, вироблення конкретних пропозицій і здійснення практичних заходів щодо усунення виявлених недоліків та поліпшення умов зберігання документів, а головною метою – створення в архівах, передусім за рахунок зміцнення матеріально-технічної бази архівів та наведення в них належного порядку, таких умов зберігання документів НАФ, які б гарантували їх довготривалу збереженість³¹.

Визначальне для архівної справи питання забезпечення збереженості архівних документів неодноразово порушувалося й на засіданнях Колегії Державної архівної служби України, рішення якої почали публікуватися на сторінках видання від початку 2000-х рр.³²

В останні роки у журналі «АУ» оприлюднено міжнародні напрацювання в архівній галузі, опубліковано матеріали про доробок України в цьому напрямі, висвітлено заходи, здійснювані в рамках Міжнародної ради архівів (МРА).

Цікавим дослідженням про досвід та перспективи архівів України в реалізації міжнародних та міжрегіональних програм збереження культурної спадщини протягом 1991–2006 рр. є стаття Г. Папакіна³³. Автор детально висвітлив досвід участі України у таких програмах збереження архівної документальної спадщини як проект мікрофільмування метричних книг, що здійс-

нюється Генеалогічним товариством Юта (США), «Віртуальне зібрання Радзівілів» тощо.

Починаючи з 2000 р. (№ 4–6), «АУ» почали широко висвітлювати роботу Міжнародних конгресів архівів та Міжнародних конференцій Круглого столу архівів (СІТРА), що є вкрай важливим, оскільки є можливість побачити різні точки зору на ті чи інші проблеми, ознайомитися зі шляхами їх вирішення, обмінятися практичним досвідом роботи³⁴. Так, на шпальтах видання детально розповіла про 43-ю Міжнародну конференцію Круглого столу архівів (останню СІТРА), яка відкрилася 25 жовтня 2011 р. в іспанському місті Толедо, канд. іст. наук, директор ЦДАВО України Н. Маковська³⁵. Саме ця міжнародна конференція була присвячена питанню забезпечення збереженості архівних документів з урахуванням нових реалій та викликів цифрової епохи. Авторка, резюмуючи виступи спікерів, відзначила найважливіші моменти: по-перше, «архіви мають прийняти й адекватно реагувати на виклики ХХІ століття стосовно забезпечення збереженості документальної спадщини світу як на традиційних паперових носіях, так і на новітніх, електронних»; і по-друге, «існують очевидні ризики для довготривалого зберігання електронних архівних документів, природа яких може бути як технологічною, так і пов'язаною з управлінськими, соціальними, природними катаклізмами»³⁶. Особливу увагу Н. Маковська зосередила на висвітленні різних підходів щодо створення страхового фонду, які детально обговорювалися під час проведення сесії, темою якої було: «Оцифрування як стратегія збереження: можливості та обмеження». Світове архівне співтовариство, відзначила вона, поки що не має єдиної думки щодо використання цифрових технологій для створення страхового фонду; а точку зору про необхідність створювати на сучасному етапі страхові копії архівних документів на плівкових носіях поділяють архівісти Білорусі, В'єтнаму, Латвії, Малайзії, Німеччини, Португалії, Сербії, України та Чехії, наомість архівісти Албанії, Вірменії, Італії, Мексики, Словенії, Фінляндії, Швеції, Естонії та інших країн вважають, що страховий фонд має створюватися тільки на електронних носіях (за результатами проведеного анкетування національних (державних) архівів країн, які є членами МРА)³⁷.

Хід та результати Другої конференції архівів слов'янських держав (3–6 листопада 2011 р., Словенія) та Міжнародної архівної конференції (7–8 листопада 2011 р., м. Трієст, Італія) в «АУ» докладно висвітлили її учасники, що представляли Україну: канд. іст. наук, директор Державного

архіву Миколаївської області Л. Левченко, провідний спеціаліст відділу використання інформації документів Центрального державного історичного архіву України у м. Києві Ю. Орел та аспірант Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України О. Волкотруб³⁸. На їхніх засіданнях розглядалися проблеми будівництва і реконструкції архівних споруд, забезпечення архівів сучасними системами охорони, протипожежного захисту, підтримання мікроклімату, створення страхового фонду та забезпечення збереженості документів, причини випадків втрати національного культурного надбання.

Тристоронній зустрічі керівників державних архівних служб та директорів державних архівних установ України, Росії та Білорусі, що була присвячена проблемам комплектування державних архівів та створенню страхового фонду на архівні документи, присвятила статтю в «АУ» канд. іст. наук, заступник директора департаменту – начальник відділу міжнародного співробітництва департаменту організації архівної роботи Укрдержархіву Ю. Прилепішева³⁹. Автор відзначила жваву дискусію у ході пленарного засідання, на якому розглядалися проблеми створення страхового фонду і фонду користування документів та шляхи їхнього вирішення. Про це, зокрема, йшлося у виступі заступника директора департаменту з архівів і діловодства Міністерства юстиції Республіки Білорусь О. Ледовської. Задля вирішення комплексу проблем зі створення страхового фонду і фонду користування на архівні документи було запропоновано розробити та реалізувати окрему Державну програму⁴⁰.

Ю. Прилепішева зазначила, що під час зустрічі порушувалась також проблема створення страхового фонду на аудіовізуальні та відеодокументи. Так, директори Російського державного архіву кінофотодокументів Н. Калантарова, Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного Н. Топішко та Білоруського державного архіву кінофотофонодокументів В. Баландін вважають, що вирішення цієї проблеми вимагає переходу на нові носії – електронні (цифрові), але, водночас, найтриваліше зберігання страхового фонду забезпечують лише плівкові носії. На їхню думку, вирішення проблеми можливе за умови належного матеріально-технічного забезпечення кінофотофоноархівів. Підкреслено, що є певні труднощі створення страхового фонду на відеодокументи, оскільки вони надходять в архів у різних форматах, кожен з яких вимагає свого

типу обладнання для відтворення, контролю та перезапису.

Проблемі дотримання чинного законодавства щодо поповнення НАФ України аудіовізуальними документами та забезпеченню їхнього збереження, що розглядалась на міжвідомчій розширеній нараді, яка відбулася 10 листопада 2010 р. у м. Києві, на шпальтах «АУ» свою статтю присвятила учасниця наради, директор ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного Н. Топішко⁴¹. Автор відзначила, що результатом наради стали рекомендації, які покликані розв'язати проблему наповнення НАФ України і збереження аудіовізуальних документів для наступних поколінь, серед яких: «джерелам комплектування належить забезпечити чіткий облік та умови зберігання аудіовізуальних документів хронікально-документального характеру власного виробництва та регулярно надавати до ЦДКФФА України інформацію про їх кількість і склад, а ЦДКФФА України – взяти на себе зобов'язання регулярно надавати установам-виробникам аудіовізуальної продукції консультативно-методичну допомогу у питаннях забезпечення збереженості документів, проведенні їх експертизи цінності з метою віднесення до НАФ»⁴².

Таким чином, на підставі аналізу публікацій із забезпечення збереженості архівних документів в «АУ», можна зробити деякі висновки. Внесок журналу в дослідження проблем збереженості архівних документів є досить вагомим. Цій тематиці в «АУ» відводилося значне місце впродовж всього його існування. Тому для дослідників, архівістів-практиків завжди буде корисним звернутися до розробки цієї тематики на сторінках журналу. Поряд із нормативно-правовими актами, публікаціями про зарубіжний досвід з даної проблематики, статтями та повідомленнями, що присвячені висвітленню роботи науково-практичних конференцій, семінарів, шкіл і нарад, де безпосередньо розглядалися проблеми забезпечення збереженості архівних документів, найбільше уваги в «АУ» приділялося висвітленню саме практичного досвіду.

Одне із провідних місць серед публікацій видання посідали статті, присвячені досвіду роботи державних районних і міських архівів.

Достатньо уваги в «АУ» приділялося досвіду роботи зарубіжних архівних установ зі зберігання документів НАФ, забезпечення їхньої збереженості.

Проаналізувавши матеріали із зазначеної проблематики, пропонуємо редколегії журналу «АУ» запровадити нову постійну тематичну рубрику, до якої б систематично входили

публікації з питань забезпечення збереженості архівних документів, оскільки дотепер спостерігалася їхня розпорошеність серед низки інших рубрик; більше публікувати статей, що висвітлюють зарубіжний досвід з даної проблематики. Великим недоліком «АУ», на нашу думку, є фактично відсутність статей, в яких би розглядалися теоретичні аспекти з даної проблематики. Необхідно також сприяти залученню до публікацій в журналі висококваліфікованих провідних фахівців, які займаються теоретичними та практичними питаннями з проблем забезпечення збереженості архівних документів.

¹ Часопис «Архіви України», що фактично є продовженням українських архівознавчих видань довоєнного часу: «Архівної справи» (1925–1931), «Радянського архіву» (1931–1932), «Архіву Радянської України» (1932–1933), засновано 1947 р. під назвою «Науково-інформаційний бюлетень Архівного управління МВС УРСР». У 1965 р. перейменовано на науково-інформаційний бюлетень «Архіви України», а з 1991 р. – науково-практичний журнал. Для уникнення плутанини у тексті використовується сучасна назва журналу.

² Ярошенко А. Обеспечим сохранность документальных материалов // Науч.-информ. бюл. – 1951. – № 1. – С. 8–11.

³ Папакін Г. В. З досвіду роботи хранителів фондів Центрального державного архіву Жовтневої революції і соціалістичного будівництва УРСР // АУ. – 1980. – № 2. – С. 69–72; Шумиліна Л. В. Організація роботи хранителів фондів у Львівському облдержархіві // АУ. – 1980. – № 2. – С. 72–73; Люта Т. Ю., Рябіна Н. Д. З досвіду роботи хранителів фондів ЦДІА УРСР у м. Києві // АУ. – 1980. – № 5. – С. 37–39; Тюріна Т. Д. З досвіду роботи хранителів фондів Державного архіву Кримської області // АУ. – 1980. – № 6. – С. 54–56; Минаєва Л. М. Організація зберігання документів ДАФ СРСР у Державному архіві Львівської області // АУ. – 1981. – № 6. – С. 35–37; Сенік Я. Г. З досвіду роботи по забезпеченню схоронності документів у ЦДІА УРСР у м. Львові // АУ. – 1982. – № 4. – С. 33–35.

⁴ Тарновська Г. Про дотримання оптимального температурно-вологісного режиму в архівосховищах // АУ. – 1971. – № 4. – С. 43–45; Панчик Й. Забезпечення збереженості документальних матеріалів на паперовій основі // АУ. – 1966. – № 1. – С. 31–39; Кузьменко В., Боднар Р. Дезинсекція архівосховищ ЦДІА УРСР бромистим метилом // АУ. – 1967. – № 6. – С. 31–34.

⁵ Сліпенький Р. Деякі питання забезпечення зберігання документальних матеріалів // Наук.-информ. бюл. – 1959. – № 2. – С. 4.

⁶ Чунтулова В. Обеспечение сохранности документальных материалов в отделе древних актов ЦДИА УССР // Науч.-информ. бюл. – 1957. – № 2. – С. 33.

⁷ Неклеса Г. Обеспечение сохранности документальных материалов // Науч.-информ. бюл. – 1955. – № 1. – С. 47–56; Грушевська М. Перевірка наявності документальних матеріалів з одночасною експертизою їх

цінності // АУ. – 1966. – № 5. – С. 44–49; *Бондаренко І. Л.* Про організацію вивчення фізичного стану документальних матеріалів у Донецькому облдержархіві // АУ. – 1973. – № 1. – С. 53–54.

⁸ *Панчик Й. М.* До питання про картонування документів // АУ. – 1973. – № 5. – С. 73–74.

⁹ *Скуратов Д.* Рациональне використання стелажного обладнання і розміщення документів у Чернівецькому облдержархіві // АУ. – 1972. – № 3. – С. 55–56; *Грабко Л. Р.* Забезпечення збереження документів у Львівському облдержархіві // АУ. – 1977. – № 4. – С. 34–36.

¹⁰ *Шевчук Р. М.* З досвіду забезпечення схоронності документів ЦДА УРСР в м. Львові // АУ. – 1979. – № 5. – С. 38–40; *Сеник Я. Г.* З досвіду роботи по забезпеченню схоронності документів у ЦДА УРСР у м. Львові // АУ. – 1982. – № 4. – С. 33–35.

¹¹ *Субботіна І.* Про підготовку і переміщення документів у нове приміщення архіву // АУ. – 1976. – № 6. – С. 33–36.

¹² *Панчик Й.* Курси реставраторів державних архівів // Наук.-інформ. бюл. Архів. упр. УРСР. – 1964. – № 1. – С. 45–49; *Він же.* Реставрація карт, планів, креслень // Наук.-інформ. бюл. Архів. упр. УРСР. – 1964. – № 3. – С. 29–30; *Він же.* Більше уваги питанням забезпечення збереження документальних матеріалів // АУ. – 1966. – № 2. – С. 46–48; *Він же.* Реставрація документів на пергаменті // АУ. – 1969. – № 1. – С. 61–62; *Він же.* Ремонт, реставрація й оправа документів // АУ. – 1973. – № 1. – С. 66–68; *Боднар Р.* Реставрація документальних матеріалів із сургучевими печатками // АУ. – 1971. – № 4. – С. 66; *Панчик Й., Петренко Е.* Реставрація і оправлення документальних матеріалів // АУ. – 1971. – № 5. – С. 40–44; *Сліашевич В., Боднар Р.* Ламінація документальних матеріалів з використанням «імпрегнатора» // АУ. – 1968. – № 2. – С. 48–51; *Сеник Я.* Реставрація документів у ЦДА УРСР у м. Львові // АУ. – 1974. – № 6. – С. 44–45; *Шевчук Д.* Реставрація карт і планів у ЦДА УРСР у м. Львові // АУ. – 1981. – № 4. – С. 40–41; Рекомендації щодо застосування клеїв у реставраційних і ремонтних роботах в архівних установах // АУ. – 1987. – № 4. – С. 66–67; *Петренко Е. А.* Роль Центральної лабораторії мікрофотокопіювання і реставрації документів у поліпшенні їх схоронності // АУ. – 1988. – № 5. – С. 12–20.

¹³ *Панчик Й.* Більше уваги питанням забезпечення збереження документальних матеріалів // АУ. – 1966. – № 2. – С. 46–48.

¹⁴ Там само. – С. 47.

¹⁵ *Панчик Й.* Мікрокопіювання документальних архівних матеріалів // Наук.-інформ. бюл. Архів. упр. УРСР. – 1963. – № 4. – С. 28–32; *Сліашевич В.* Застосування методів фотографічного виявлення згаслих текстів // Наук.-інформ. бюл. Архів. упр. УРСР. – 1963. – № 1. – С. 27–36; *Боднар Р. О.* До питання про відновлення згаасючих текстів // АУ. – 1973. – № 1. – С. 45–48.

¹⁶ *Бумбужеева М.* Підготовка документальних матеріалів для мікрофільмування у ЦДАЖР УРСР // Наук.-інформ. бюл. – 1959. – № 4. – С. 32–34; *Спирidonов Ф.* Мікрофільмування в обласному архіві // Наук.-інформ. бюл. Архів. упр. УРСР. – 1964. – № 2. – С. 41–42; *Сліашевич В.* Способи визначення присутності солей гіпо-

сульфіту на поверхні плівки мікрофільму та додаткової лабораторної обробки її // Наук.-інформ. бюл. Архів. упр. УРСР. – 1964. – № 4. – С. 15–16; *Панчик Й.* Перевірка технічного стану негативів мікрофільмів // Наук.-інформ. бюл. Архів. упр. УРСР. – 1962. – № 4. – С. 35–39; *Він же.* Перевіряння технічного стану позитивів мікрофільмів та їх зберігання // АУ. – 1966. – № 4. – С. 49–50; *Сеник Я. Г.* Мікрофотокопіювання документів у ЦДА УРСР в м. Львові // АУ. – 1978. – № 2. – С. 44–47; *Єрмакова Н. О.* Забезпечення схоронності документів – найважливіший напрям діяльності ЦДАЖР УРСР // АУ. – 1989. – № 1. – С. 20–24; *Буртова Л. К.* Організація контролю мікрофільмів страхового фонду документів на паперовій основі в Держархіві Черкаської області // АУ. – 1990. – № 1. – С. 26–27.

¹⁷ *Сліашевич В.* Зональні лабораторії по обробці плівки мікрофільмів // АУ. – 1972. – № 4. – С. 68–70.

¹⁸ *Рижавська С.* Зональні лабораторії по обробці мікроплівки в державних архівах УРСР // АУ. – 1986. – № 1. – С. 24–31.

¹⁹ *Спирidonов Ф.* Мікрофільмування в обласному архіві // Наук.-інформ. бюл. Архів. упр. УРСР. – 1964. – № 2. – С. 41–42; *Єрмакова Н. О.* Забезпечення схоронності документів – найважливіший напрям діяльності ЦДАЖР УРСР // АУ. – 1989. – № 1. – С. 20–24.

²⁰ *Панчик Й.* Перевіряння технічного стану позитивів мікрофільмів та їх зберігання // АУ. – 1966. – № 4. – С. 49–50.

²¹ *Буртова Л. К.* Організація контролю мікрофільмів страхового фонду документів на паперовій основі в Держархіві Черкаської області // АУ. – 1990. – № 1. – С. 26–27.

²² *Шелест А. М.* З досвіду роботи хранителів фондів ЦДАКФФД УРСР // АУ. – 1983. – № 1. – С. 26–30; *Данилюк В. М.* З досвіду роботи хранителів фондів ЦДАМЛМ УРСР // АУ. – 1983. – № 6. – С. 30–33; *Коваленко О. М.* Забезпечення схоронності кінофотофонодокументів у ЦДАКФФД УРСР // АУ. – 1987. – № 2. – С. 37–43; *Пшеничний Г. С., Пількевич Л. Б.* Машинний спосіб консерваційно-профілактичної обробки фотодокументів // АУ. – 1989. – № 3. – С. 62–66; *Ємельянова Т. О.* Відповідаючи на виклики часу (до 80-річчя Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пшеничного) // АУ. – 2012. – № 3. – С. 5–18.

²³ *Катруха О.* Про зберігання документальних матеріалів у філіалі ЦДА УРСР у м. Харкові // АУ. – 1968. – № 5. – С. 43–45; *Панчик Й.* Нове устаткування центральної реставраційної майстерні // АУ. – 1971. – № 6. – С. 107; Нове архівосховище у м. Ровно // АУ. – 1973. – № 2. – С. 89; *Крупіна Л. Ф.* Нове приміщення Запорізького облдержархіву // АУ. – 1974. – № 2. – С. 88–89; *Спирidonов Ф. П.* Нове архівосховище в м. Мена // АУ. – 1974. – № 3. – С. 96; Нова установка для механізованої консерваційно-профілактичної і реставраційної обробки фотодокументів // АУ. – 1984. – № 5. – С. 80.

²⁴ *Кокодзей І.* Застосування систем протипожежного захисту в держархівах // АУ. – 1974. – № 5. – С. 78–79; *Арнаут О. Г., Шевченко С. І.* З досвіду забезпечення пожежної безпеки в Держархіві Кіровоградської області // АУ. – 1993. – № 1/3. – С. 60–64.

²⁵ Волкова В. Зберігання документальних матеріалів у Сімферопольському міському архіві // АУ. – 1959. – № 3. – С. 19–20; Федорова Н. А. Робота Харківського міськдержархіву щодо поліпшення умов зберігання та використання документів // АУ. – 1977. – № 3. – С. 34–37; Рибак Н. Робота Житомирського держрайархіву по забезпеченню схоронності документів // АУ. – 1981. – № 4. – С. 43–44; Кравцова Л. Реконструкція приміщення Лакського державного міського архіву підготовки і переміщення // АУ. – 1981. – № 5. – С. 42–43; Бондаренко Н. З досвіду забезпечення схоронності документів у Братському держрайархіві Миколаївської області // АУ. – 1983. – № 3. – С. 43–45.

²⁶ Розпорядження Президента України від 2 вересня 2000 р. № 273/2000-рп «Про невідкладні заходи щодо розвитку архівної справи» // АУ. – 2000. – № 4/6. – С. 3; Концепція Державної програми розвитку архівної справи на 2006–2010 роки // АУ. – 2005. – № 1/3. – С. 32–36; Державна програма розвитку архівної справи в Україні на 2006–2010 роки // АУ. – 2005. – № 4. – С. 5–19; Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 1999 р. № 1716 «Про затвердження Програми збереження бібліотечних та архівних фондів на 2000–2005 роки». Програма збереження бібліотечних та архівних фондів на 2000–2005 роки // АУ. – 1999. – № 1/6. – С. 3–12.

²⁷ Про застосування нових матеріалів для палітурних робіт // АУ. – 1985. – № 5. – С. 67; Інструкція по дезинфекції архивных документів на бумажных носителях методом полистной обработки // АУ. – 1985. – № 6. – С. 60–66; Забезпечення схоронності документів державного архівного фонду СРСР // АУ. – 1986. – № 4. – С. 63–75; Закон України «Про Національний архівний фонд і архівні установи» // АУ. – 1993. – № 4/6. – С. 4–15; Інструкція про порядок призупинення діяльності архівних установ, які не забезпечують схоронність документів Національного архівного фонду або порушують вимоги щодо їх державної реєстрації // АУ. – 1997. – № 1/6. – С. 146–148; Галузевий стандарт України «Документи з паперовими носіями. Правила зберігання Національного архівного фонду. Технічні вимоги» // АУ. – 2001. – № 1/2. – С. 116–138; Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про Національний архівний фонд і архівні установи”» // АУ. – 2002. – № 1/3. – С. 3–23.

²⁸ Сизоненко Г. Об организации микрофильмирования в Италии (Заметки делегата III Международного конгресса архивистов) // Науч.-информ. бюл. – 1957. – № 1. – С. 88–90; Варккі Б. В. Деякі питання забезпечення збереженості документів у державних архівах Естонської РСР // АУ. – 1976. – № 5. – С. 69–72; Носевич В. Л. Проблеми довгострокового зберігання електронних архівних матеріалів у роботі Білоруського науково-дослідного центру електронної документації // АУ. – 2001. – № 3. – С. 65–74; Мешков Д. Ю. Електронний документ: обіг, зберігання, використання, законодавчі аспекти. Досвід ФРН (1990–2000). – 2001. – № 6. – С. 73–87; Муха Л., Омельченко М., Затока Л. Пошук нових підходів до питань збереження бібліотечних та архівних фондів // АУ. – 2008. – № 1/2. – С. 194–199; Лавренко А. Г., Жук Л. В. Архівне зберігання електронних документів та інформаційних ресурсів у Республіці Білорусь // АУ. – 2010. – № 1. – С. 162–169; Ус О. М. Досвід архівного

зберігання електронних документів та електронних інформаційних ресурсів у Вільній федеральній землі Баварія (ФРН) // АУ. – 2011. – № 5. – С. 196–202.

²⁹ Рамазанова Б. Р. Деякі питання розвитку архівної справи у Казахстані // АУ. – 1977. – № 4. – С. 78–80; Іванов М. І. Розвиток архівної справи в РРФСР на сучасному етапі // АУ. – 1982. – № 3. – С. 39–47; Лаукевич В. В. Розвиток архівної справи в Білоруській РСР // АУ. – 1982. – № 4. – С. 22–28; Кахаров А. К. Основні напрями архівного будівництва у Таджикиській РСР на сучасному етапі // АУ. – 1982. – № 4. – С. 28–32; Манелаїшвілі О. О. Основні напрями архівного будівництва в Грузинській РСР // АУ. – 1982. – № 5. – С. 22–27; Крастинь В. О. Сучасний стан і перспективи розвитку архівної справи в Латвійській РСР // АУ. – 1982. – № 5. – С. 27–31; Рамазанова Б. Р. Розвиток архівної справи в Казахській РСР // АУ. – 1982. – № 6. – С. 59–65; Мірзабаєв А. А. Основні напрями діяльності архівних установ Узбекистану // АУ. – 1983. – № 2. – С. 57–60; Арутюнян А. Й. Основні напрями розвитку архівної справи у Вірменській РСР // АУ. – 1984. – № 1. – С. 64–68.

³⁰ Маркевич О. Семінар по обробці пошкоджених документів // Наук.-інформ. бюл. Архів. упр. УРСР. – 1960. – № 6. – С. 91; Він же. Нарада-семінар з питань фотореставації згаслих і загасаючих текстів // Наук.-інформ. бюл. Архів. упр. УРСР. – 1961. – № 1. – С. 90–91; Койфман К. І. Зональний семінар працівників мікрофотолабораторій у Вінницькому облдержархіві // АУ. – 1974. – № 2. – С. 96; Прокопчук В. В. Нарада-семінар з питань забезпечення збереження документів у відомчих архівах // АУ. – 1979. – № 1. – С. 71–72; Влащенко Н. Д. Нарада-семінар працівників архівних установ Чернігівської області з питань забезпечення схоронності документів Державного архівного фонду СРСР // АУ. – 1982. – № 5. – С. 75–76; Обговорення питань страхового копіювання документів ДАФ СРСР // АУ. – 1986. – № 3. – С. 78–79; Науково-практичний семінар з питань реставрації і консервації документів // АУ. – 1995. – № 1/3. – С. 105–106; Федосов В. Міжнародна наукова конференція «Архівознавство як наука» // АУ. – 2009. – № 5. – С. 229–234; Андрієвська Л. Міжнародна наукова конференція «Архівознавство як наука» // АУ. – 2009. – № 3/4. – С. 259–263; Прилепішева Ю. А. Тристороння зустріч керівників державних архівних служб та директорів державних архівних установ України, Росії та Білорусі // АУ. – 2010. – № 5. – С. 5–18; Вона ж. Тристороння зустріч керівників державних архівних служб та директорів державних архівних установ України, Росії та Білорусі (28–31 травня 2012 р., м. Ужгород, Україна) // АУ. – 2012. – № 4. – С. 5–14; Топішко Н. О. Міжвідомча розширена нарада з питань дотримання чинного законодавства щодо поповнення Національного архівного фонду України аудіовізуальними документами та забезпечення їх збереження // АУ. – 2010. – № 5. – С. 213–218; Мельник Р. І. Перша конференція архівів слов'янських країн // АУ. – 2010. – № 5. – С. 254–258; Топішко Н. О. Міжвідомча розширена нарада з питань дотримання чинного законодавства щодо поповнення Національного архівного фонду України аудіовізуальними документами та забезпечення їх збереження // АУ. – 2010. – № 5. – С. 213–218; Берковський В. Г. Зустріч українських і чеських

архівістів (8–12 вересня 2010 р.) // АУ. – 2010. – № 5. – С. 219–228; *Волкотруб О. Н.* XXI міжнародний архівний день // АУ. – 2011. – № 6. – С. 219–224; *Орел Ю. В.* Міжнародна осіння архівна школа (м. Трієст) // АУ. – 2011. – № 6. – С. 214–218; *Левченко Л. Л.* Друга конференція архівів слов'янських держав // АУ. – 2011. – № 6. – С. 197–213; *Берковський В. Г.* Тристороння зустріч керівників державних архівних служб України, Росії та Білорусі у Великому Новгороді // АУ. – 2011. – № 5. – С. 5–9; *Кисельова Л. А.* Науково-практичний семінар «Реставація документів Національного архівного фонду» // АУ. – 2011. – № 6. – С. 225–229.

³¹ Громадський огляд стану схоронності документів Національного архівного фонду в державних архівах України // АУ. – 1997. – № 1/6. – С. 3–14.

³² Архіви України – 2005: «Великий перелом»? Текст доповіді Голови Держкомархіву України // АУ. – 2006. – № 1/6. – С. 1–22; Доповідь Голови Державного комітету архівів України О. П. Гінзбург на розширеній колегії 26 лютого 2009 року «Про підсумки роботи архівних установ України за 2008 рік та завдання на 2009 рік» // АУ. – 2009. – № 1/2. – С. 5–23; Розширене засідання колегії Державного комітету архівів України (25–26 лютого 2010 р.) // АУ. – 2010. – № 1. – С. 5–6; Розширене засідання колегії Державного комітету архівів України // АУ. – 2011. – № 1. – С. 5–7; Розширене засідання колегії Державної архівної служби України // АУ. – 2012. – № 2. – С. 7–12; Доповідь Голови Державної архівної служби України О. П. Гінзбург «Підсумки роботи Державної архівної служби та архівних установ, установ СФД у 2011 році та їх завдання на 2012 рік» // АУ. – 2012. – № 2. – С. 13–38.

³³ *Папакін Г.* Архіви України в міжнародних та міжрегіональних програмах збереження культурної спадщини: досвід та перспективи // АУ. – 2008. – № 1/2. – С. 150–157.

³⁴ XIV Міжнародний конгрес архівів // АУ. – 2000. – № 4/6. – С. 84–90; 3 матеріалів XIV Міжнародного конгресу архівів // АУ. – 2001. – № 1/2. – С. 102–106; *Боряк Т. Г.* Проблеми джерелознавства та архівознавства на П'ятому міжнародному конгресі українців // АУ. – 2002. – № 4/6. – С. 235–238; «Архіви – серце суспільства»: нові ініціативи щорічного всесвітнього архівного форуму // АУ. – 2002. – № 4/6. – С. 218–222; «Архіви, Пам'ять і Знання»: Нове гасло «відкритого Конгресу» Відкритого суспільства // АУ. – 2004. – № 4/6. – С. 5–10; XXXVIII Міжнародна конференція Круглого столу архівів (СІТРА) // АУ. – 2005. – № 5/6. – С. 84–88; XXXIX Міжнародна конференція

Круглого столу архівів // АУ. – 2006. – № 1/6. – С. 235–242; *Прилепішева Ю. А.* 12-та Загальна конференція Євро-Азійського регіонального відділення Міжнародної ради архівів та чергове засідання Консультативної ради керівників державних архівних служб держав-учасниць СНД // АУ. – 2011. – № 4. – С. 226–235; *Маковська Н. В.* Міжнародна конференція Круглого столу архівів (СІТРА) // АУ. – 2011. – № 6. – С. 5–9; *Левченко Л.* XVI Міжнародний конгрес архівів та розвиток національних архівів Малайзії (за результатами роботи української делегації у м. Куала-Лумпур) // АУ. – 2009. – № 1/2. – С. 180–191; *Прилепішева Ю. А.* Міжнародна конференція Круглого столу архівів (СІТРА) «Архівіст XXI століття: нові стратегії освіти та навчання» // АУ. – 2010. – № 1. – С. 219–222; *Вона ж.* Загальна конференція Євро-Азійського регіонального відділення Міжнародної ради архівів та Консультативна рада керівників державних архівних служб держав-учасниць СНД // АУ. – 2010. – № 3/4. – С. 5–21; *Маковська Н. В.* Нова епоха – нові архіви? СІТРА – 2010: післямова // АУ. – 2010. – № 5. – С. 171–180; *Прилепішева Ю. А.* 12-та Загальна конференція Євро-Азійського регіонального відділення Міжнародної ради архівів та чергове засідання Консультативної ради керівників державних архівних служб держав-учасниць СНД // АУ. – 2011. – № 4. – С. 226–235.

³⁵ *Маковська Н. В.* Міжнародна конференція Круглого столу архівів (СІТРА) // АУ. – 2011. – № 6. – С. 5–9.

³⁶ Там само. – С. 6.

³⁷ Там само. – С. 8.

³⁸ *Левченко Л. Л.* Друга конференція архівів слов'янських держав // АУ. – 2011. – № 6. – С. 197–213; *Орел Ю. В.* Міжнародна осіння архівна школа (м. Трієст) // АУ. – 2011. – № 6. – С. 214–218; *Волкотруб О. Н.* XXI міжнародний архівний день // АУ. – 2011. – № 6. – С. 219–224.

³⁹ *Прилепішева Ю. А.* Тристороння зустріч керівників державних архівних служб та директорів державних архівних установ України, Росії та Білорусі // АУ. – 2010. – № 5. – С. 5–18.

⁴⁰ Там само. – С. 14.

⁴¹ *Топишко Н. О.* Міжвідомча розширена нарада з питань дотримання чинного законодавства щодо поповнення Національного архівного фонду України аудіовізуальними документами та забезпечення їх збереження // АУ. – 2010. – № 5. – С. 213–218.

⁴² Там само. – С. 217.

В статтю зроблено аналіз публікацій по вопросам забезпечення збереженості документів на сторінках науково-практичного журналу «Архивы Украины». Ретроспективний підхід до розгляду цих публікацій дозволив автору освітити проблему і поставити деякі актуальні питання, що потребують подальшого розв'язання.

Ключевые слова: забезпечення збереженості документів, страховий фонд документів, архівні установи, журнал «Архивы Украины».

The article analyzes the publications of the «Archives of Ukraine» journal, dedicated to the questions of the holdings maintenance conservation. The retrospective approach to the examination of these publications allowed to the author to highlight the problem and to raise a number of important issues to consider.

Key words: the holdings maintenance conservation, the security archival fond of documents, the archival institutions, the «Archives of Ukraine» journal.